

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Român Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: _____

••••••••

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu.**

Sumarul:

Drepturile noastre și interesele altora. — Valoarea factorului demografic. — Dela „Solidaritatea”: Amânarea scadențelor de plată a obligațiilor de plată din Nordul Transilvaniei. — Refacerea unității economice. — *Cronica*: Intensificarea economiei în Sudestul european. Concediul lucrătorilor germane. Societate anonimă pentru valorificarea fructelor. Populația din Protectoratul ceho-morav. În Norvegia. Importul în România. Institutul național al cooperăției. Institutul central de statistică. Comerțul nostru exterior. Industria noastră metalurgică. Exportul nostru de animale. Stagnarea afacerilor. Regimul de valorificare. Producția mătasei în lume.

Drepturile noastre și interesele altora.

La baza formațiunii statelor moderne rezidă trei mari principii: Principiul limitelor naturale, al echilibrului politic și principiul național.

Primul, la modă, în special, în timpul evului mediu, susținut cu tărie de filozofii revoluțiunii franceze, cere, ca statul să aibă, pe cât posibil, granițe naturale: Munți, fluvii, etc. Azi, desigur, obstacolele naturii prezintă o importanță cu totul redusă, față de covârșitoarea dezvoltare a aviației de războiu din zilele noastre, cu ajutorul căreia se pot transporta imense cantități de mijloace de distrugere la distanțe considerabile.

O însemnătate mai mare a avut, în decursul timpurilor, în formarea și menținerea contrabalansare a forțelor, a acțiunilor,

ținerea statelor, principiul echilibrului politic. Istoria este plină de războaie, care nu pot fi explicate în alt mod decât în lumina acestui principiu. Intre diferitele organizațiuni și colectivități omenești, întocmai ca între singuraticii indivizi, este indispensabil un anumit echilibru, un fel a intereselor și a pasiunilor. Când acest echilibru este rupt, liniștea socială și internațională este compromisă. Când un stat ia, din variate cauze, o dezvoltare, o extindere prea mare, el amenință grav existența celorlalte state, nu numai existența statelor din imediata sa apropiere ci și a celor mai îndepărtate. Imperialismele sunt rău văzute de toată lumea iar ambițiunile de hegemonie nutrite de diverși conducători de state au fost condamnate întotdeauna. Statele, care, direct sau indirect, s'au simțit, la un moment dat, periclitate în ființa ori în interesele lor vitale, nu au întârziat să se coalizeze, pentru a lupta împreună în contra statului, care le amenință cu dominațiunea. Și lupta nu a încetat decât atunci, când echilibrul a fost restabilit pentru ca toată lumea să poată trăi în liniște și siguranță.

Un al treilea principiu, scos la suprafață de evoluția culturii umane, care a însuflețit pe conducătorii politici și masele populare în secolul trecut și care continuă să se afirme în epoca noastră cu o crescândă vigoare, este principiul național. Acesta se poate concretiza în for-

mula: „un stat, — o națiune“, sau în exemple: România, a Românilor; Germania, a Germanilor; Italia, a Italianilor; Rusia, a Rușilor, etc. Principiul este exclusivist și totalitar, în înțelesul, că, pretinde pe de o parte, ca într'o țară să nu existe alți indivizi decât din aceia, care aparțin exclusiv națiunii alcătuitoare de stat, iar pe de altă parte, toți indivizii, care au aceeași naționalitate să aibă aceeași cetățenie adică să fie membrii aceluiasi stat.

Un popor își asigură mai bine limba, obiceiurile, tradițiile, interesele și idealurile proprii numai dacă reușește să își întemeieze și să-și conserve un stat propriu, național. Cultura umană universală este produsul singuraticilor culturi naționale. Fiecare popor colectiv, contribuie la patrimoniul culturii universale și beneficiază, în același timp, de avantajele, sub diverse forme, ale acestei culturi universale.

Aproape toate statele, ce s'au format în secolul al 19-lea și al 20-lea, au la temelie lor acest element fundamental.

Statul român a urmat aceeași regulă. Unirea Principatelor Române din anul 1859 și realizarea unității noastre politice în 1918, reprezintă triumful acestei idei salvatoare.

În adevăr, pe teritoriul României Mari de ieri locuiește un popor de 16 milioane, care vorbește cea mai unitară limbă din lume, care are aceleași tradiții și obiceiuri și care nutrește aspirații identice pe viitor. Cele 22—25 procente de minoritari sunt produsul penetrațiilor lente și ulterioare, ce au avut loc în decursul timpului din cauza vitregiei vremurilor. Științii geografii străini, cunoscători ai structurii etnice din sud-estul european, prezintă teritoriul României Mari ca locuit de români. Hărțile străine întocmite cu bună credință, confirmă acest lucru. Românii s'au născut pe acest pământ, l'au cultivat și au murit pentru el. Nici unul dintre grupurile etnice minoritare dela noi nu poate susține vreodată, că s'a născut pe plaiurile noastre, ci a fost colonizat sau s'a infiltrat în mod lent și pe nesimțite. Românii sunt prezenți pe întreg cuprinsul țării, în masse compacte, atât în vechiul Regat cât și în Basarabia, Bucovina și Ardeal. În Ardeal, în special, — lucrul e cunoscut de toată lumea —

limba, în care se încheiau afacerile de tot felul, la târguri, în orașe și la țară, era cea românească, chiar înainte de unire. Românii nu au altă țară sau pământ de baștină, afară de teritoriul României Mari. Insulele de români rămase în afară de fruntariile de ieri ale României nu pot să dovedească altceva, decât că teritoriul românesc se întindea odinioară până la locurile, pe care există ele azi, dar împrejurările istorice l'au redus, așa cum am văzut că s'a micșorat în ultimile trei luni. Cum și-ar explica astfel generațiile de mâine existența în masse a Românilor din teritoriile cedate recent Rusiei și Ungariei?

Ce concluzii putem trage din cele ce preced? Că bucățile importante rupte de curând din trupul țării noastre, trebuie să ni se retrocedeze, făcându-se rectificările necesitate din viitorul schimb de populație. Căci, nimeni nu poate pretinde ca aproape patru milioane de români să suporte jugul străin, să fie constrânși a-și părăsi naționalitatea și a-și pierde simțirea românească. Dreptul la viață al celor patru milioane de frați de-ai noștri nu poate fi călcat în picioare.

Actualii conducători de state, cari ard de mânie, tunând în numele demnității lor naționale, ori de câte ori cetățenii lor sau indivizii aparținând neamului lor, stabiliți în străinătate, sunt neîndreptățiți — uneori numai aparent — trebuie să fie seama de susceptibilitățile și durerile noastre, dacă ureau să fie drepti și consecvenți cu ei însuși. Dreptatea poate fi înăbușită temporar, dar niciodată definitiv înmormântată.

Dreptatea noastră asupra teritoriilor cedate, este dreptatea însăși, și ea, mai curând sau mai târziu, va trebui recunoscută, așa cum s'a întâmplat după războiul din 1914.

Dar nu numai un principiu de dreptate va reface granițele țării noastre, ci și interesele celor mai multe țări din Europa.

România este situată la gurile Dunării. Acest fluviu, cel mai important din punct de vedere economic și politic din Europa, împarte popoarele slave, din momentul ce intră în țara noastră, în două: slavii dela nord-vest, în frunte cu nemărginita Rusie, și cei dela sud-vest, Bulgarii și Sârbii.

Ce s'ar întâmpla în cazul, când Rusia ar ocupa Moldova, Muntenia și Oltenia, iar Ardealul românesc întreg, ar fi redat Ungariei, până la Carpați? Dunărea, dela Porțile de Fier, până la Marea Neagră, ar deveni un fluviu rusesc, slav. Rușii, cu timpul, ar anexa Bulgaria și Jugoslavia și ar pune stăpânire pe Marea Adriatică, pe Strâmțori, Marea Egee, făcându-și simțită influența în Orientul apropiat și amenințând căile de comunicație spre Orient.

Această ipoteză nu ar conveni, sunt sigur, din punct de vedere politic, în primul rând Germaniei, Italiei, Turciei, Greciei și Ungariei. Și cred că acest lucru nu-l dorește nici Jugoslavia nici Bulgaria, fiindcă amândouă sunt două națiuni cu personalitate și conștiință proprie, distinctă de a Rușilor.

Din punct de vedere economic nicio țară din Europa nu poate consimți, ca într'un moment dat, Dunărea și gurile ei, să ajungă în suveranitatea exclusivă și atotputernică a Rusiei. Dar nici Rusia, la rândul său, după a mea părere, nu va admite ca gurile Dunării să cadă în mâinile unei puteri mari, cum este d. e. Germania. Ar fi, pe drept cuvânt, amenințate propriile ei interese.

De aceea, eu cred, că, dată fiind situația geografică a țării noastre, constituind un admirabil element de echilibru și de întâlnire a atâtor interese internaționale și în special a încrucișării intereselor germane (*Drang nach Osten*) și rusești, România se va reface într'un viitor foarte apropiat, în granițele sale etnice, pentru motivul că *la existența și menținerea ei sunt direct sau indirect interesate, aproape toate țările din Europa, afară de Rusia.*

Dr. SIMION MITEA.

Valoarea factorului demografic

Vitalitatea unui popor se poate privi sub mai multe aspecte, dar în general acestea se rezumă la cel spiritual și la cel biologic. Este de sigur foarte important aspectul spiritual al vitalității unui popor. Această vitalitate este în general de ordin abstract și imponderabil. Ea înfruntă veacurile dacă este trainică și dăinuiește nu numai odată cu poporul însuși care a creat-o, ci chiar după stingerea lui totală. Așa este de exemplu spiritualitatea elenă care a pus temelia

culturii europene prin Romani și care a înfruntat cu forța sa viguroasă toate piedicile vremurilor. Tot așa este cultura bizantină care alături de cea elenă, stăpânește și acum întinse regiuni geografice.

Despre puterea de dăinuire a vitalității unui popor prin cultura sa, s'ar putea aduce exemple ne-numărate. Chiar astăzi puterea spirituală a popoarelor existente se înfruntă și se ciocnește. Europa noastră cunoaște cultura franceză și cultura germană ca două forțe caracteristice cari sunt în continuă mișcare. Se poate spune chiar că în Europa domnesc astăzi aceste două culturi cu sferele lor de influență deosebite și într'o oarecare măsură destul de bine conturate. Peste ele caută să se rostogolească tăvălugul dela răsărit, născut prin adoptarea unui punct de vedere care pleacă numai dela partea fizică și materială a existenței omenești.

Se pare chiar că o ciocnire a acestor trei curente este inevitabilă. Din această ciocnire care poate fi egalată cu un uriaș ciclon demiurgic și care va întoarce lumea la țeluri spirituale definitive pentru o epocă oarecare, se va cristaliza puterea de rezistență a forțelor antagoniste. Ar fi în orice caz foarte trist, dacă spiritualitatea care pleacă dela forțele sufletești ale omenirii ar fi doborâtă de spiritualitatea adversă (materialistă) căci în acest caz s'ar putea deduce că tot progresul străbătut de oameni a fost zidit pe temelii nesolide și s'a spulberat la cea dintâi încrunțare a timpului.

Dar vitalitatea care ne interesează pe noi în cadrul articolului de față este aceea care rezultă din puterea demografică a unui popor. Rămânem adevărat în examinarea acestei probleme în cadrul actualității fără să răscolim veleități de natură superioară. Vom vedea însă în ce măsură această vitalitate demografică este intim legată de vitalitatea spirituală.

Factorul demografic în vitalitatea unui popor a fost accentuat permanent. Este și natural căci altfel nu există dăinuire. Ba mai mult, chiar dacă există dăinuire, ea exprimă un regres și evident că se va ajunge foarte curând la stingere. Fenomenul se petrece sub ochii noștri și el a alarmat în deosebi factorii responsabili. Este cazul poporului francez. El se găsește de cincizeci de ani încoace într'o scădere permanentă ca număr, rezultată dintr'o prea mare grijă pusă asupra bunului trai. Francezul nu vrea copii mulți, pentru că-i e frică de sărăcie. Din această cauză a ajuns într'o mare inferioritate numerică, în raport cu teritoriul pe care-l deține.

S'ar putea spune dacă examinăm superficial lucrurile, că acest fapt nu are mare importanță. Cine judecă astfel greșește adânc. Nu se poate stăpâni un teritoriu, dacă nu este cine să-l populeze, să-l cultive și să-l civilizeze. În lipsa acestor factori golul se umple automat cu elemente din alte părți și astfel poporul care crede prea mult în traiul bun, este expus

să fie răsfiat și împesărit cu elemente alogene cari dacă înțeleg altfel lucrurile, domină pe autohtoni, îi separă și îi copleșesc. Nimic mai grav pentru un popor când a ajuns în această situație. Urmările se văd de altfel în mod izbitor. Mareșalul Pétain a făcut cunoscută drama actuală a Francezilor și a exemplificat la ce inferioritate au ajuns și prin disprețuir a factorului demografic.

Este de prisos să menționăm că plecând dela însemnătatea lui pentru vitalitatea unui popor, Italianii și Germanii l-au ridicat la rangul de dogmă în politica statelor lor. Și este interesant faptul că prin muncă și voință a fost desmințită celebra lege a lui Malthus care ajunsese la concluziuni pesimiste, derivând din raționamentul că oamenii se înmulțesc în raport geometric (exponențial), iar mijloacele de trai numai în raport aritmetic. Într'adevăr popoare harnice au arătat că se poate concepe o mult mai mare posibilitate de trai decât o simplă legare a omului de produsul direct al pământului.

La noi unde numărul nașterilor întrece mult numărul morților nu sunt cauze de îngrijorare imediată. Dar se impune tocmai de aceea sistematizarea mijloacelor de trai și în special o atenție deosebită pentru familiile cu copii mulți. În această privință nu s'a luat nicio măsură, în afară de o atenție răsunaătoare acordată la nașterea celui de al 13-lea sau al 14-lea copil. Această atenție nu este de ajuns. Familia cu copii mulți are nevoie de o permanentă grijă nu numai pentru ca hrana să-i fie asigurată, ci mai cu seamă ca sporul de populație rezultat, să fie îndrumat economic și să fie integrat armonic în structura organică a națiunii.

Pentru Români este cu atât mai necesară această îndrumare a surplusului demografic, cu cât vremurile impun să ne completăm spațiul național. Vitregia timpurilor a făcut să trăim între națiuni vrășmașe cari ne-au împins mereu în interiorul centrului nostru de gravitate și ne-au copleșit hotarele periferice, înfigându-se adânc în inima pământului nostru. Avem misiunea să ne curățim țara de venetici. Nu vom ajunge la acest rezultat decât printr'o expansiune demografică rapidă care să ne pună în situație superioară tuturor vecinilor noștri. Există insule de Români mult depărtate de centrul pământului românesc. Se întind răslețe regiuni peste Nistru, peste actuala graniță vestică, peste Dunăre și cu durere ne găsim împrăștiați în cuprinsul peninsulei balcanice. Va trebui să ne adunăm cu toții în hotarele istorice și de aici printr'o stăruitoare vigoare să tindem a ne deschide drum în spre periferiile pământului românesc, pentruca să-l stăpânim.

Să nu uităm că se impune o luptă aprigă. Înconjurați cum suntem de rase compacte deosebite, suntem expuși nimicirii. Până acum această nenorocire deși semnalată ideologic, n'a fost pusă în apli-

care. Incep însă să se accentueze tendințele în această privință. Va depinde de noi înșine să ne menținem ca nație puternică cu misiune civilizatorie în aceste locuri de străvechi amintiri romano-dace. De altfel toată lumea știe că ne justificăm hotarele pe bază de argumente etnice. Ele trebuiesc să fie valabile nu numai pentru deținerea actualelor hotare politice, ci mai cu seamă pentru cucerirea întregului spațiu care ne aparține. Vom ajunge la acest rezultat dacă problema demografică va fi pusă la înălțimea de vedere egală cu importanța ei pentru însuși vitalitatea noastră.

Vitalitatea demografică implică ea însuși o vitalitate spirituală. De sigur nu vom putea avea pretenții de a răscoli noutăți deosebite. Dar prin însuși vâltoarea de mai bună așezare a vieții rezultată dintr'un surplus demografic, vom fi nevoiți să privim lucrurile sub puncte proprii de vedere. Ne vom lepăda deci de împrumuturi și vom scoate la iveală din realitățile noastre liniile de conduită organică sub cari poate fi privită viața. Pornind dela începuturi modeste și zidind temeinic pe ele, vom ajunge de sigur și la o spiritualitate a noastră proprie.

Ing. GHEORGHE BRÂNDUȘ.

Dela „Solidaritatea“.

Amânarea scadențelor de plată a obligațiunilor de plată din Nordul Transilvaniei.

În Monitorul Oficial Nr. 221 din 22 Septembrie 1940 s'a publicat Decretul-Lege privitor la amânarea scadențelor obligațiunilor de plată din Nordul Transilvaniei, de următorul conținut:

„Art. I. Se prorogă de drept până la 31 Decembrie 1940 inclusiv scadența următoarelor obligațiuni, inclusiv cele constatate prin cambii și bilete la ordin:

a) Cele subscribe în orice calitate sau emise de persoane fizice sau juridice, care au avut domiciliul sau sediul principal sau secundar la data de 30 August 1940 în teritoriile evacuate din Transilvania, oricare ar fi locul încheierii sau emisiunii;

b) Cele al căror loc de plată este într'o localitate din teritoriul arătat la alineatul precedent, indiferent de domiciliul obligatului.

Art. II. Obligațiile băncilor și institutelor de credit de orice fel, pentru restituirea depunerilor, fie sub formă de depozite pe termen sau la vedere, fie sub formă de conturi curente, nu sunt supuse prescripțiunilor din articolul precedent.

Art. III. Sunt și rămân valabile orice fel de înțelegeri între posesorii de cambii și un obligat

de regres, cu privire la dispensa de protest și renunțările din partea obligatului de regres de a se prevala de descărcările prevăzute de art. 58 din legea asupra cambiei și biletului la ordin publicată în Monitorul Oficial Nr. 100 din 1 Mai 1934.

Dat în București, la 21 Septembrie 1940“.

În sensul acestui decret cu putere de lege s'a amânat pentru data de 31 Decembrie 1940 scadența tuturor obligațiilor de plată, contractate de persoane a căror domiciliu a fost la 30 August 1940 în teritoriul Transilvaniei de Nord-Est trecut la Ungaria, indiferent de locul de plată, precum și cele ale căror loc de plată este în acel teritoriu, indiferent de domiciliul obligatului.

Este suficient că o persoană din cei obligați să fi avut domiciliul la data de 30 August a. c., în acel teritoriu și în acest caz scadența obligațiunii este amânată, chiar dacă ceilalți obligați ar avea domiciliul în teritoriul liber și locul de plată ar fi tot în acest teritoriu liber.

Aceste dispozițiuni legale privesc obligațiunile de plată, de orice natură, cu excepția depunerilor spre fructificare, cuprinse în orice act. De sigur pe noi băncile, ne privesc în primul rând obligațiunile cambiale.

Amânându-se scadența acestor obligațiuni, cambiele și biletele la ordin, cari intră în categoriile determinate în acest decret-lege nu pot fi prezentate spre plată și deci nu pot fi nici protestate până la 31 Decembrie 1940.

Amânarea aceasta a scadenței care e o măsură provizorie, s'a făcut însă numai pentruca în acest interval de timp creditorii și debitorii să aranjeze direct între ei raporturile lor de drept.

În ce privește reluarea legăturilor normale juridice, trebuie să facem trei distincțiuni.

1. Debitorii a căror efecte de plată sunt domiciliat în teritoriul evacuat și cari au rămas în Ungaria. Pentru această categorie, efectele se vor trimite la băncile noastre din Transilvania de Nord spre încasare, situația lor fiind reglementată exclusiv de legiurile maghiare. Așa știm, că guvernul maghiar prin un decret a suspendat, până la alte dispozițiuni, formalitatea protestului pentru efectele a căror loc de plată este în teritoriul ocupat de Ungaria.

2. Efecte de plată a căror loc de plată este în teritoriul României, dar domiciliul obligaților și garanțiile sunt în teritoriul evacuat.

Aceste efecte de asemenea se vor urmări în Ungaria și prin intermediul băncilor noastre din acel teritoriu.

3. Efecte de plată a căror loc de plată este fie în Ungaria, fie în România, dar obligații s'au refugiat în România și tot în România au și averea lor, aceștia vor fi urmăriți în România.

Desigur pot fi o serie de alte cazuri variate. În principiu Vă recomandăm să Vă conformați după situația obligatului — dacă nu mai se poate după situația debitorului principal — care prezintă cea mai mare garanție pentru acoperirea creanței D-voastră.

În acest interval de timp, adică până la 31 Decembrie 1940, veți invita pe fiecare debitor din categoriile amintite mai sus să aranjeze prin bună înțelegere obligațiunea sa, luând declarație în scris — pentru cei cari prelungesc datoria — despre eventualul transfer al datoriei lor la alt sediu etc.

În cursul lunii Decembrie a. c., vom reveni asupra acestei chestiuni, ținând seamă de măsurile legislative ce se vor mai lua cât și de eventuala convenție româno-maghiară privitoare la lichidarea acestor creanțe, mai ales în ceea ce privește debitorii, cari nu înțeleg să aranjeze de bună voie obligațiunile lor și cari vor trebui să fie urmăriți judecătorește.

* * *

În ce privește efectele primite spre **incasso** și a căror scadență este amânată prin acest decret-lege se vor prezenta spre plată, dar în caz de refuz de plată nu se vor protesta, ci se vor restitui beneficiarului sau i se vor cere instrucțiuni.

În ce privește incasso-ul efectelor cu locul de plată în teritoriul trecut Ungariei, recomandăm să primiți asemenea efecte spre incasso ne luând însă nicio răspundere pentru ajungerea efectului la locul de destinație (de plată) și nici pentru transferul sumei încasate.

Pentru orice lămuriri complementare revista stă la dispoziția băncilor noastre.

Refacerea unității economice.

Ceasul desmeticirii a sunat. N'avem nicio clipă de pierdut. Cu rănile sângerând și cu inimile stropite de durere, trebuie să pornim la lucru. Serios și metodic.

Probleme noi, probleme deosebit de grele se ridică în fața noastră, create automat de împuținarea țării, care, aducând după sine împuținarea forțelor naționale de producție, n'a adus, cum ar fi fost logic, și o micșorare a sarcinilor statului român.

Avem, cu caracter de urgență, în primul rând, problema refugiaților, a reincadrării lor în rosturile vieții din noul cuprins teritorial al României libere, cu grija de a nu face din ei un fel de „paria“, din care să se recruteze agenții curentelor de nemulțumire și de destrămare socială și națională.

Avem, apoi, problema refacerii unității economice a statului român în nouile lui frontarii, unitate prea simțitor sfâșiată, spre a nu ne gândi serios la dezechilibrul pe care ar putea să-l aducă funcțiunilor organice ale factorilor noștri economici.

Dar ca să putem lucra în cunoștință de cauză, trebuie să procedăm din primul moment la inventarierea nevoilor și totdeauna a posibilităților pe care ne putem sprijini, regional și în tot cuprinsul țării.

Nu trebuie să uităm că din aproape 300.000 km p. am pierdut 99.738 km p., deci o treime, România totalizând azi o suprafață de numai 195.311 km p., iar ca populație, am pierdut 6.821.000 locuitori, din care mai mult de jumătate români.

Alături de pierderea încercată de patrimoniul etnicității românești și al unității istorice, politice și sufletești, nu mai puțin însemnate sunt pierderile materiale, în deosebi din punct de vedere economic.

Prin pierderea Basarabiei, a Transilvaniei de răsărit și a Crișanei, cum și a unora din regiunile bucovinene din Nord, suprafața de cultură a țării s'a micșorat îngrijorător, punând probleme de cea mai grozavă speță, nu numai în ce privește menținerea României printre țările exportatoare de cereale, dar chiar și în privința posibilităților de indostulare a propriului consum. De aci, nevoia intensificării și îmbunătățirii producției agricole cu orice preț, conjugată cu măsuri de stocare a produselor pentru anii de secetă sau de alte calamități. Soluționarea problemei nu este însă de loc ușoară, dacă ținem seama că prin amputarea țării, am pierdut și o bună parte din inventariul viu și mort — și așa destul de primitiv și redus — de care dispunea economia noastră agrară.

Astfel, numai în Basarabia și Bucovina de Nord, am pierdut un sfert din totalul cailor pe care-i avem și circa 15% din cel al boilor. După statistica ministerului agriculturii, am pierdut 491.407 cai (din 4 milioane 161.056 cât număra România neștirbită) și 593.287 boi.

Pierderile, sub acest raport, sunt și mai însemnate, proporțional, în părțile transilvănene amputate, ca și sub raportul inventariului agricol mort. În ce privește acest din urmă inventar, am pierdut în Basarabia și Bucovina de Nord numai pluguri în număr de 489.876 (din totalul de 2.264.977); 27.982 mașini de secerat (din 86.306); 55.937 mașini de bătut porumb (din 151.048); 67.543 trioare și vânturătoare (din 152.860); 23 mii 250 zdrobitoare (din 65 mii 310); 103.432 rarițe (din 582 mii 387); 410.096 căruțe (din 1 milion 323.886); etc.

Dacă la pierderile economice agricole, vom adăuga pe cele din comerț și industrie, concretizate în 104.000 întreprinderi rămase dincolo de noile fronturi, adică mai mult de o treime din cele aproape 300.000 înregistrate în 1940, și odată cu ele, 385.000 muncitori, etc., și o forță motrice de peste 237 mii H. P., plus o serie de surse miniere (aramă, plumb, zinc, argint), mai ales din regiunea Baia-Mare, pe care nu le vom putea compensa în viitor decât printr'un import masiv, e ușor să măsurăm greaua lovitură ce s'a dat unității și echilibrului economic al României.

Opera de reparare cere toată munca, toată râvna, toată priceperea și disciplina noastră. Să fim la înălțimea acestor mari îndatoriri!

„Un'versul“.

CRONICA.

Intensificarea economiei în Sudestul european. Presa germană publică o conferință, pe care a ținut-o la Viena d-l Dr. Max Illgner, membru în comitetul de direcție al Societății J. G. Farbenindustrie, cu ocazia reuniunii consiliului economic al Europei centrale. D-l Dr. Illgner a îmbrățișat toate problemele cu caracter general economic, dând dovadă de multă prevedere. Înainte de a ține această conferință la Viena, doctorul Illgner a afirmat încă de acum 2 ani, într'o conferință ținută la Institutul de economie mondială din Kiel, că procesul de industrializare și dezvoltare economică a țărilor agricole și deținătoare de materii prime, este profitabil pentru Germania, aceasta spre deosebire de părerea multora. Prin aceasta el înlătură toate acele argumente, cari invocau egoismul economic. Vorbitorul s'a ridicat apoi și împotriva așa numitei metode de exploatare, care nu are decât obiective pur capitaliste. Politica de exploatare franco-britanică oferă numeroase exemple de acest fel. Cele 2 țări au participat cu deosebire în industria petroliferă românească, cât și în exploatarea jugoslave de cupru, plumb și cositor. Au făcut acest lucru, pentru că aci erau câștigurile cele mai mari și pentru faptul că aprovizionarea patriei se putea face pe o scară foarte înalță în această direcție. Dar, întru cât rentabilitatea țărilor exploatare era limitată, această metodă eclectică a avut drept rezultat, mai curând sau mai târziu, neglijarea lucrărilor de exploatare. Convenția româno-germană, încheiată la 23 Martie 1939 cu privire la exploatarea agricole, minerale, industriale și mijloacele de comunicații, reprezintă tocmai concepția opusă concepției capitaliste anglo-franceze.

În conferința dela Viena, Dr. Illgner a arătat, că pe lângă o sporire a economiei agricole și exploatarea de materii prime, este necesar să se mărească și puterea de cumpărare a consumatorului din aceste țări. În timp ce în Germania veniturile poporului reprezintă 90 miliarde sau 1100 mărci de cap de locuitor, în țările din sudestul european aceste venituri reprezintă 15 miliarde mărci sau 225 mărci de cap de locuitor. D-l Dr. Illgner dă cifre și în ceea ce privește participarea fiecărui individ la importul țării respective. Fiecare german importează 80 de mărci anual, pe când în țările din sudest importul revine la 25 mărci de cap de locuitor. El estimează la 1000 miliarde mărci anual posibilitățile de import ale țărilor din sudestul european. Bine înțeles că aceste posibilități de sporire a importului se bizue pe produsele țărilor respective.

Drept mijloc principal al urcării veniturilor popoului și prin aceasta al standardului de viață, Dr. Illgner propune *sporirea producției agricole*. După statisticile Institutului agricol din Roma, producția de grâu a țărilor din sud-estul european este de 10—12 chintale la hectar, deși pământul este mai fertil. În același timp în Germania această producție este de 20 chintale la hectar. La celelalte produse agricole cifrele sunt asemănătoare. Producția agricolă în țările din sud-est s'ar dubla în cel mai scurt timp dacă s'ar proceda la selecționarea semințelor, la îngrășarea ogoarelor și la întreținerea pe o scară mai întinsă a mașinilor agricole. Prin aceasta *s'ar atenua și mizeria socială*, care domnește acum în straturile țăranimei din majoritatea acestor țări.

Doctorul Illgner a calculat excedentul de produse agricole al țărilor din Sud-est, ajungând la următoarele cifre: 1 milion și jumătate tone cereale și 1 milion jumătate tone furaje. Cum consumul de furaje în Europa Centrală este mai mare decât de cel de grâu, se poate spori producția de furaje. (Dr. Illgner socotește porumbul în această categorie). Țările din sud-est pot aduce mari servicii Europei centrale dacă ar mări culturile *de plante textile și de oleoginoase*. În multe țări din sud-est cultivarea bumbacului a dat rezultate bune. Prin îmbunătățirea rasei oilor se va putea obține deasemenea o sporire a producției de lână. Printre oleoginoase rolul principal îl jucau până acum: floarea soarelui și inul; în ultimii ani însă fasolea soia se cultivă pe o scară mai întinsă. Așadar, intensificarea producției țărilor din Sud-est, va fi de un prețios ajutor pentru aprovizionarea Europei centrale.

Concediul lucrătoarelor germane. Din anul 1935, în Germania se mijlocește femeilor lucrătoare, cari au în sarcină și grijile menajului, un concediu suplimentar prin așa numita „*ținere a locului*”. Pentru timpul concediului ele primesc întreg salariul, deoarece locurile sunt ocupate de femei care împlinesc această muncă în mod onorific. La acest serviciu onorific se oferă gospodine fără copii, femei cu copii mai mari sau adulți, tinere fără profesie, chiar femei profesioniste, funcționare, cari își consacră o parte din concediul propriu pentru mamele lucrătoare, și mai ales studente, pentru cari serviciul onorific a fost introdus obligator în stadiu ca serviciu în fabrică. Tânăra studentă capătă astfel o idee despre problemele sociale și înțelegere pentru grijile și nevoile femeii lucrătoare în fabrică.

În intervalul din Martie 1935 până în Septembrie 1937, s'au putut crea 57.683 zile de concediu suplimentar la 3.723 lucrătoare prin intervenția benevolă a 2.685 studente și 442 alte femei. În 1936, s'au realizat în total 38.112 zile de concediu prin serviciu onorific, iar în prima jumătate a anului 1937, un număr

de 44.482 zile. În 1938, s'au câștigat 20.435 zile de concediu suplimentar prin lucrul benevol a 1.281 femei, între cari 811 studente și 470 voluntare ale organizației feminine național-socialiste și ale NSV-ului.

În cele mai multe cazuri, lucrătoarele astfel înlocuite sunt trimise în căminuri de sănătate pentru mame, unde pot să-și ia și copiii sugaci, cari — fără a tulbura odihna mamelor — sunt îngrijiți în încăperi sociale de un personal propriu. Spre a dispensa femeile în concediu și de grija familiei și gospodăriei, s'a instituit un ajutor al gospodăriei.

Mai grea apare problema „*ținerii locului*” la femeia meseriașă și la femeia meșteră, deoarece aci nu mai este vorba, ca în industrie, să se intervie fără o pregătire specială. Frontul german al Muncii rezolvă aceste dificultăți pe bază cooperativă, întreținând meseriașe, care pot înlocui chiar și femeile meștere. Aci, pe lângă munca de specialitate, trebuiesc preluate și obligațiunile economice ale femeilor meștere, cum este îngrijirea ucenicilor și calfelor, cari locuiesc în familia meșterei.

Societate anonimă pentru valorificarea fructelor. La București a luat ființă, cu participare germană, o societate anonimă pentru valorificarea fructelor. Capitalul este de 5 milioane Lei. Noua societate poartă numele „*Hortus*”.

Din partea germană sunt interesate la întreprindere firmele: Mardt & Co. Berlin, Wachsmuth & Krogmann Hamburg.

Populația din Protectoratul ceho-morav. Conform datelor întocmite de Oficiul de statistică al Protectoratului ceho-morav, densitatea populației din Cehia și Moravia este de 150 de locuitori pe 1 km². În felul acesta Cehia și Moravia au devenit a treia țară în ce privește densitatea populației din Europa. O densitate mai mare a populației este în Belgia și Olanda.

În Norvegia s'a organizat o intensă campanie în scopul de a se mobiliza populația, mai cu seamă femeile și copiii, pentru recoltarea fructelor sălbatice din păduri; fructele adunate urmează a fi folosite la fabricarea de conserve, pentru aprovizionările de iarnă.

Importul în România. Cine ar putea crede că, în ciuda dificultăților de import și de transport, sunt articole — și nu din cele absolut indispensabile — al căror import în România a înregistrat un spor uneori dăstul de simțitor față de cantitățile importate în cursul anului trecut. Astfel, pe primele 6 luni 1940, am importat: 3422 chintale stafide (față de 1.400 chint. anul trecut); 2.851 chint. smochine (față de 1.234); 23 chint. vanilie față de 17 chint.; 4.776 chint. piper

negru față de 3.164 chint.; 32.036 chint. măsline față de 29.751 chint.; 2.126 chint. ceai, față de 1.399 chint.; 10.142 chint. cacao boabe față de 8.885 chint.; 33 chintale rom, cognac, arac, față de 15 chintale.

Institutul național al cooperăției a luat inițiativa înființării unui depozit propriu de mărfuri de primă necesitate în orașul Brașov, pentru aprovizionarea cooperativelor și a populației civile, în aceste vremuri de dificultăți și lipsuri.

Institutul central de statistică. După datele Institutului de statistică stabilite pe baza unor anchete făcute pe piața Bucureștilor, indicele prețurilor de detaliu, (luând ca punct de plecare anul 1933—100), a crescut pentru unt, la 214.3 în Iulie 1940 (față de 134 în Iulie 1939); pentru brânză la 147.6 (față de respectiv 100.9); pentru ouă la 202.7 (dela 135.1); pentru făină de grâu la 141 (dela 118.9); pentru fasole la 800 (dela 350), pentru ulei de floarea soarelui la 214.4 (dela 137.3, în Iulie 1939).

Comerțul nostru exterior. Volumul comerțului nostru exterior se află în vădită scădere, din cauza împușinării disponibilităților indigene de export, pe de o parte, și din cauza dificultăților de transport și aprovizionare pe piețele externe de import.

Astfel, în primul semestru 1940, exportul României a scăzut la 3.118.883 tone, față de 4.015.439 t. în semestrul corespunzător din 1939, adică cu 22%, iar importul, pe același interval, la 299.467 t. față de 422.075 t., deci cu 29%, ceea ce și explică lipsa de materii prime, ce se resimte în principalele sectoare industriale.

Industria noastră metalurgică, a cărei producție este în cea mai mare parte rezervată nevoilor statului, se resimte foarte mult de pe urma greutăților de aprovizionare cu materii prime.

Importul acestora (huilă, cocs, minereuri de fier vechi) pe primul semestru 1940 a scăzut cu 50 la sută; cam tot cu atât cel de semifabricate, iar al produselor laminate a scăzut ceva mai puțin: dela 15.384 tone în primul semestru 1939 la 12.431 tone în același semestru 1940.

Procurarea lor însă a costat mai mult ca în 1939.

Exportul nostru de animale. Față de situația pe anii 1939 și 1938, exportul nostru de animale se află în scădere pe prima jumătate a anului 1940, la toate categoriile, afară de cai, unde numărul cape-

telor exportate a fost de 1.875, față de 1.025 capete în 1939 și 461 în 1938.

Sporuri importante s'au înregistrat în schimb la exportul de carne proaspătă (de porc, vițel și oale): 5.520.897 kg, față de 3.484.458 kg în 1939 și numai 381.414 kg în 1938 și la bacon: 780.689 kg față de 313.849 în 1939 și 304.108 în 1938.

La grăsime exportul este însă în scădere: la 581.066 kg, față de 887.660 kg în primul semestru 1939 și 799.961 kg în același semestru 1938.

Stagnarea afacerilor. Vânzarea a slăbit sub nivelul sezonului obișnuit de vacanță. Și aproape în toate compartimentele. Chiar și la articolele specifice sezonului: articolele de turism, vilegiatură, băi. Marile magazine au început să anunțe solduri și cupoane, cu mari reduceri de prețuri: la ștofe, mățăsuri, imprime-uri, articole de baie și plaje, ciorapi, lingerie, lenajuri, picheturi, voaluri, pânzeturi și în general la confecțiuni pentru doamne.

Semnificativ este, că la stagnarea afacerilor se adaugă și rezerva în darea și luarea comenzilor.

Regimul de valorificare. În legătură cu regimul de valorificare ce se pregătește pentru grâul din noua recoltă, confratele „Argus“ este informat că se va veni și cu o raționalizare a fabricației făinei, urmărindu-se crearea unui tip de făină integrală, care să îngăduie o economisire a stocurilor de grâu.

Se va îngădui totuși și fabricarea unei făini de paliserie.

Producția mătasei în lume. Cantitatea de mătase artificială întrebuințată azi în lume e de vreo zece ori mai mare decât cantitatea de mătase naturală.

În medie, producția de mătase naturală se urcă la 40.000 de tone pe an, pe când producția mătăsii artificiale e de vreo 450.000 de tone. Din această cantitate 114.000 de tone se fabrică în Statele-Unite ale Americii, 96.000 de tone în Japonia și 48.000 de tone în Marea Britanie. Italia și Germania produc aproape tot atât cât și Anglia, Italia dând 47.500 tone și Germania 46.000. Franța nu produce decât 31.500 de tone.

Cel mai mare producător de mătase naturală e astăzi Japonia, ea dând 38.500 tone de mătase brută pe an. China vine în al doilea rând cu 4.500 tone, apoi Coreea cu 1.600 de tone și Italia cu 1.575 de tone.